

World-Famous Bosnian Musicians

Bosnian transcript in Latin:

Mirza: Evo ovako, pošto sam nabrajao da je bilo dobrih bendova u Sarajevu, pogotovo to što su iz Sarajeva svi ti bendovi... Znači, moj omiljeni bend je bio, i sad je, Bijelo Dugme. Oni su, dakle, ostavili najveći trag u istoriji pop-rocka u bivšoj Jugoslaviji. Prvo su se zvali Jutro. Osnivač je bio Goran Bregović, koji je svirao u bendu Izohipse prije toga. Njega je pronašao pjevač, prvi pjevač Bijelog Dugmeta, Željko Bebek. Osnovali su ustvari bend koji se zvao Jutro, kasnije je to po najvećem hitu benda Jutro koji se zvao „Kad bi bio bijelo dugme“ su i dobili naziv grupe Bijelo Dugme.

U istoriji benda dosta se mijenjala postava. Bila su tri pjevača; prvi je bio Željko Bebek, pa je bio Mladen Vojičić Tifa, treći je bio Alen Islamović. Također su se mijenjali bubnjari. Jedan bubnjar je poginuo, kako se zvao... Mislim Ipe Ivandić, jest... Jest, Ipe je poginuo, bacio se sa zgrade hotela u Beogradu. Imali su dosta problema i s drogom, doduše kao i svaki rock bend, eto, i mi smo imali tih problema, mada je bila komunistička vlast pa su morali malo progledati kroz prste, bilo je malo teže nego sada, sa drogom, problem. Uglavnom... Najveći ustvari koncert u istoriji svih bendova je napravilo upravo Bijelo Dugme na koncertu kod Hajdučke česme '76. ili '77. godine. Bend je napravio „comeback“ 2005. godine, kada su napravili turneju Sarajevo-Zagreb-Beograd.

Aleksandar: Koje godine su se raspali?

Mirza: Raspali su se '90. godine. Zadnji album im je bio „Ćiribiribela“, jel' onaj album? To je ustvari označilo kraj Bijelog Dugmeta. Nakon raspada Bijelog Dugmeta, počeo je rat, jel', '92. godine, i tada je Bregović otišao u Pariz. London, Pariz, Beograd, to su mu bile te tri destinacije na koje je putovao. Počeo je iz početka, postao je jedan od najpoznatijih kompozitora sa prostora Balkana. Većinom se bavi, odnosno komponuje cigansku muziku, balkansku cigansku muziku, romsku i srpsku, recimo tradicionalnu, sa trubama.

Napravio je soundtrack za film „Arizona Dream“ u kojem glumi Johnny Depp, i koji je režirao Emir Kusturica, koji je također jedna od poznatijih osoba u Sarajevu, što se tiče... U svijetu filma, naravno. Čak su mu sve tematike i bile, u svim filmovima Kusturice, recimo, što je interesantno, da je pravio muziku upravo Goran Bregović, sve do filma „Underground“, a zapravo poslije filma „Underground“ prestao je da pravi muziku za Kusturicu, jer Kusturica, hajmo reći, eto ima i svoj bend koji se zove „No Smoking Orchestra“, u kojem zajedno s Neletom [Karajlićem], Kusturica pravi muziku za svoje filmove „Crna mačka, beli mačor“, ne znam, „Kuduz“. Dobro, za „Kuduz“ je radio Goran Bregović, ali eto, uglavnom, to bi bilo to što se tiče Emira Kusturice.

Uglavnom, Goran Bregović je trenutno nastanjen u Beogradu, dosta vremena provodi i u Sarajevu, ali na Trebeviću je njegova, ili na Jahorini ima vikendicu, i tamo zimuje recimo, skija i provodi vrijeme, tu mu je mali studio gdje pravi muziku. A eto, relacija životna mu je, gdje živi je Sarajevo-Beograd, otprilike. Sarajevo, Beograd, Pariz, London, ne zna ni gdje živi, ono. Čovjek postao svjetska ličnost što se tiče muzike, bukvalno ima sto koncerata godišnje.

Bosnian transcript in Cyrillic:

Мирза: Ево овако, пошто сам набрајао да је било добрих бендова у Сарајеву, поготово то што су из Сарајева сви ти бендови... Значи, мој омиљени бенд је био, и сад је, Бијело Дугме. Они су, дакле, оставили највећи траг у историји поп-рока у бившој Југославији. Прво су се звали Јутро. Оснивач је био Горан Бреговић, који је свирао у бенду Изохипсе прије тога. Њега је пронашао пјевач, први пјевач Бијелог Дугмета, Жељко Бебек. Основали су уствари бенд који се звао Јутро, касније је то по највећем хиту бенда Јутро који се звао „Кад би био бијело дугме“ су и добили назив групе Бијело Дугме.

У историји бенда доста се мијењала постава. Била су три пјевача; први је био Жељко Бебек, па је био Младен Војичић Тифа, трећи је био Ален Исламовић. Такођер су се мијењали бубњари. Један бубњар је погинуо, како се звао... Мислим Ипе Ивандић, јест... Јест, Ипе је погинуо, бацио се са зграде хотела у Београду. Имали су доста проблема и с дрогом, додуше као и сваки рок бенд, ето, и ми смо имали тих проблема, мада је била комунистичка власт па су морали мало прогледати кроз прсте, било је мало теже него сада, са дрогом, проблем. Углавном... Највећи уствари концерт у историји свих бендова је направило управо Бијело Дугме на концерту код Хајдучке чесме '76. или '77. године. Бенд је направио „камбек“ 2005. године, када су направили турнеју Сарајево-Загреб-Београд.

Александар: Које године су се распали?

Мирза: Распали су се '90. године. Задњи албум им је био „Ћирибирибела“, јел' онај албум? То је уствари означило крај Бијелог Дугмета. Након распада Бијелог Дугмета, почео је рат, јел', '92. године, и тада је Бреговић отишао у Париз. Лондон, Париз, Београд, то су му биле те три дестинације на које је путовао. Почео је из почетка, постао је један од најпознатијих композитора са простора Балкана. Већином се бави, односно компоује циганску музику, балканску циганску музику, ромску и српску, рецимо традиционалну, са трубама.

Направио је саундтрек за филм „Аризона Дреам“ у којем глуми Јохнну Депп, и који је режирао Емир Кустурица, који је такођер једна од познатијих особа у Сарајеву, што се тиче... У свијету филма, наравно. Чак су му све тематике и биле, у свим филмовима Кустурице, рецимо, што је интересантно, да је правио музику управо Горан Бреговић, све до филма „Андерграунд“, а заправо послѣје филма „Андерграунд“ престао је да прави музику за Кустурицу, јер Кустурица, хајмо рећи,

ето има и свој бенд који се зове „Но Смокинг Оркестра“, у којем заједно с Нелетом [Карајлићем], Кустурица прави музику за своје филмове „Црна мачка, бели мачор“, не знам, „Кудуз“. Добро, за „Кудуз“ је радио Горан Бреговић, али ето, углавном, то би било то што се тиче Емира Кустурице.

Углавном, Горан Бреговић је тренутно настањен у Београду, доста времена проводи и у Сарајеву, али на Требевићу је његова, или на Јахорини има викендицу, и тамо зимује рецимо, скија и проводи вријеме, ту му је мали студио гдје прави музику. А ето, релација животна му је, гдје живи је Сарајево-Београд, отприлике. Сарајево, Београд, Париз, Лондон, не зна ни гдје живи, оно. Човјек постао свјетска личност што се тиче музике, буквално има сто концерата годишње.

English translation:

Mirza: Well, I often tell people about the bands from Sarajevo. [I'm proud] that they are all from Sarajevo... My favorite band is called *Bijelo Dugme*¹. They have left the biggest mark in the history of pop-rock in former Yugoslavia. Their first name was *Jutro*. Their founder was Goran Bregović, who was in a band called *Izohipse* prior to that. He was discovered by the singer of *Bijelo Dugme*, Željko Bebek. They cofounded the band called *Jutro*, which was later renamed *Bijelo Dugme* after their biggest hit, “*Kad bi bio bijelo dugme*”².

The members of the band changed a lot. There were three singers [throughout the history of the band]: Željko Bebek was the first, followed by Mladen Vojičić Tifa, and the third one was Alen Islamović. Drummers were often replaced, too. One of them passed away... What was his name? I think it was Ipe Ivandić, yes... yes, Ipe died; he jumped out of his hotel room in a Belgrade hotel. They had a lot of problems with drugs as well, just like any other rock band. Drugs were present here as well, but the Communist government was somewhat forgiving, so the problem with illegal drugs was a bit worse than today. [laughter] In any case, the biggest concert in the history of [ex-Yugoslav] music was held by *Bijelo Dugme* at the Hajdučka česma Park in 1976 or 1977³. The band also organized a comeback tour in 2005, when they held concerts in Sarajevo, Zagreb and Belgrade.

---

¹ *Bijelo Dugme* (lit. trans. “White Button”) was the most popular band in ex-Yugoslavia. Formed in 1974, *Bijelo Dugme* pioneered a particular type of rock known as “Shepherd Rock,” successfully combining traditional folk instruments and arrangements with rock. It remained highly influential throughout the 1980s, and according to musicologists and rock critics it was instrumental in the appearance of new genres in Yugoslav music such as New Wave and New Primitivism, which are seen as direct responses to the Shepherd Rock phenomenon.

² *Kad bi bio bijelo dugme* (lit. trans. “If I Were a White Button”) was one of the band’s first major hits, as well as the name of their first album released in 1974. At the time, the band was heavily influenced by foreign bands such as Led Zeppelin and Deep Purple, as well as blues and Balkan folk sounds. The album sold about 141,000 copies, four times more than the previous Yugoslav record-holding album.

³ The concert was held on August 28, 1977. Between 70,000 and 100,000 spectators attended the concert, which was the largest number of spectators at any concert in Yugoslavia up to that point.

Aleksandar: When did they disband?

Mirza: They disbanded in 1990. Their last album was called *Ćiribiribela*. It marked the end of *Bijelo Dugme*. After the breakup of *Bijelo Dugme*, the war started in 1992, and that's when Bregović went to Paris. London, Paris and Belgrade were his three places of residence during those years. He had to start from scratch, but he became one of the most famous composers from the Balkans. He mostly works with, I mean composes Gypsy music, Balkan Gypsy music, Roma music and Serb music, the traditional kind with brass.

He wrote the soundtrack for *Arizona Dream*, starring Johnny Depp, which was directed by Emir Kusturica⁴, who's also one of the famous people from Sarajevo... in the film world, of course. What's interesting about Kusturica is that music for his films was always composed by Bregović up to *Underground*⁵. Bregović stopped writing film scores for Kusturica after *Underground* because Kusturica has his own band called *The No Smoking Orchestra*. He [Kusturica] and Nele [Karajlić]⁶ now write music for his films, including *Black Cat*, *White Cat* and *Kuduz*. Actually, no, Goran Bregović wrote the music for *Kuduz*. That's all I have to say about Emir Kusturica.

Anyway, Goran Bregović currently lives in Belgrade, but he spends a lot of time in Sarajevo. He has a winter cabin near [the] Trebević or Jahorina [mountains], where he spends his winters and goes skiing. He also has a small studio there, where he composes. So, he lives in both Sarajevo and Belgrade. He has properties in Sarajevo, Belgrade, Paris and London - I don't think he knows where he lives. He has become a world-renowned musician, literally holding up to a hundred concerts a year.

About CultureTalk: CultureTalk is produced by the Five College Center for the Study of World Languages and housed on the LangMedia Website. The project provides students of language and culture with samples of people talking about their lives in the languages they use every day. The participants in CultureTalk interviews and discussions are of many different ages and walks of life. They are free to express themselves as they wish. The ideas and opinions presented here are those of the participants. Inclusion in CultureTalk does not represent endorsement of these ideas or opinions by the Five College Center for the Study of World Languages, Five Colleges, Incorporated, or any of its member institutions: Amherst College, Hampshire College, Mount Holyoke College, Smith College and the University of Massachusetts at Amherst.

© 2012 Five College Center for the Study of World Languages and Five Colleges, Incorporated

---

⁴ Emir Kusturica is a Bosnian filmmaker, actor and musician. He is a two-time winner of the Palme d'Or at Cannes (for *When Father Was Away on Business* and *Underground*), as well as a Commander of the French Ordre des Arts et des Lettres.

⁵ In addition to his own work with his *Weddings and Funerals Orchestra*, Bregović has composed for such varied artists as Iggy Pop, George Dalaras, Sezen Aksu, Kayah and Cesária Évora. His film scores include music for highly-acclaimed films such as *Time of the Gypsies*, *Queen Margot* and *Borat*.

⁶ Nele Karajlić (born Nenad Janković) is a Bosnian actor, TV writer, singer and co-founder of *Zabranjeno pušenje*, one of the most influential Yugoslav bands of the 1980s. He is one of the founders of the New Primitivism movement in Sarajevo.